

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

DAVLAT MOLIVAVIY MENEJMENTI: MUVOFIQLIK VA AUDIT
fani bo'yicha

SILLABUS

Magistratura bosqichi uchun

Bilim sohasi:	40000	– Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	41000	– Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	70410506	– Davlat moliyaviy nazorati va auditi

Termiz – 2024 yil

“2” (qoniqarsiz)	“E”	0 — 59,9
	“FX”	
	“F”	

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif (lar):	A. Maxmudov – TISU, “Buxgalteriya hisobi va statistika” kafedrasida katta o'qituvchisi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori
E-mail:	masliddin@gmail.com
Tashkilot:	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, “Buxgalteriya hisobi va statistika” kafedrasida
Taqrizchilar:	U.T.Tulakov – Termiz davlat universiteti Moliya kafedrasida dotsenti, i.f.f.d. O'D.Rajabov – Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti Raqamli iqtisodiyot kafedrasida dotsenti, i.f.f.d. (DSc)

Mazkur sillabus universitet kengashining 2024-yil 30-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus “Buxgalteriya hisobi va statistika” kafedrasining 2024-yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i: Z. Turayev
Fakultet dekani: Sh. Yarmatov
Kafedra mudiri: A. Shodiyev
Tuzuvchilar: A. Maxmudov

Modul / FAN SILLABUSI
Iqtisodiyot va axborot
texnologiyalari fakulteti

70410506 - Davlat moliyaviy nazorati va auditi

Fan nomi:	Davlat moliyaviy menejmenti muvofiqlik va audit
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	<u>PUBFMAC5</u>
Yil:	1
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	5
Baholash shakli:	Yozma
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Fanning asosiy maqsadi - talabalar kelgusida yuqori malakali iqtisodchi-mutaxassislar bo'lib yetishishlari uchun korxonalar moliyaviy menejmentni tashkil etish va uning istiqbolari haqida nazariy bilimlarni berish hamda ularda moliyaviy menejmentni samarali yul to'g'risida ko'nikmalar hosil qilishdan iborat. Fanning vazifasi - moliyaviy menejmentning mamlakat iqtisodiyotidagi va xo'jalik subyektlari iqtisodiyotidagi o'rganish, moliyaviy menejmentning asosiy konsepsiyalarini o'rganish, korxonalarda moliyaviy strategiyani belgilash va moliyaviy qaror qabul qilishni o'rganish; korxonalar kapitalidan samarali foydalanish.
------------	--

yo'llarini o'rganish; korxonalar moliyaviy barqarorligini ta'minlash chora-tadbirlarini o'rganish; korxonalarda moliyaviy xavfsizlik masalalarini o'rganish; korxonalar moliyaviy holatiga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish; moliyaviy menejment sohasi bo'yicha rivojlangan davlatlar ilg'or tajribalari va xususiyatlarini o'rganish.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Moliya asoslari (FUDFIN6)
2.	Soliqlar va soliqqa tortish (TAXATI6)
3.	Tadqiqot usullari va ko'nikmalari (RESMS6)
4.	Ekonometrikaga kirish (INTECON6)

Ta'lim natijalari (TN)

Bilimlar jihatidan:	
TN1	“Davlat moliyaviy menejmenti: muvofiqlik va audit” fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida magistr: - Moliyaviy menejmentning konseptual asoslari; - Moliyaviy menejmentni tashkil etish mexanizmi va korxonalarda tashkiliy xususiyatlari; - O'zbekiston Respublikasida moliyaviy nazorat tizimi va unda auditorning tutgan o'rni; - Asosiy vositalar harakati bilan bog'liq muomalalar auditingining uslubiy muammolari; - Nomoddiy aktivlar harakati bilan bog'liq muomalalar auditingining uslubiy muammolari; - Uzoq muddatli investitsiyalar bilan bog'liq muomalalar auditingining uslubiy muammolari; - Tovar-noddiy zaxiralari harakati bilan bog'liq muomalalar auditingining uslubiy muammolari; - Mahsulot (ish, xizmat)lar ishlab chiqarish, tannarx hisoblash va sotish bilan bog'liq muomalalar auditingining uslubiy muammolari haqida <i>tasavvurga ega bo'yishi (bilimi)</i> . <i>Ko'nikmalar jihatidan:</i>
TN2	- xodimlar bilan mehnatga xaq to'lash bo'yicha muomalalari auditingining uslubiy;

	<p>- pul mablag'lari harakati bilan bog'liq muomalalar auditingi uslub;</p> <p>- hisob-kitob, kredit va boshqa qarzar bo'yicha muomalalar auditingi uslub;</p> <p>- korxonalar ustav, qo'shilgan va rezerv kapitali auditingi uslubiy muammolari;</p> <p>- eksport-import va valyuta muomalalari auditi;</p> <p>- auditorlik tekshiruv natijalari bo'yicha auditorlik hisoboti va xulosasini tayyorlash;</p> <p>- operatsion audit asoslari va ekologik auditni tashkil qilish <i>bilishi va ulardan foydalana olishi (ko'nikma)</i>;</p>
TN3	<p>- Moliyaviy menejmentning kontseptual asoslari muammolarini to'g'ri qo'yish va aniq shakllantirish;</p> <p>- Moliyaviy menejmentni tashkil etish mexanizmi va korxonalarda tashkiliy xususiyatlarini ishlab chiqish;</p> <p>- O'zbekiston Respublikasida moliyaviy nazorat tizimi va unda auditing tuzilishi o'rini rasmilashirish;</p> <p>- asosiy vositalar harakati bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolarini to'g'ri tamlash;</p> <p>- nomoddiy aktivlar harakati bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari tarkiblashirish;</p> <p>- uzoq muddatli investitsiyalar bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari hujjati manbalarini qidirish;</p> <p>- tovar-moddiy zaxiralari harakati bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari;</p> <p>- mahsulot (ish, xizmat)lar ishlab chiqarish, tanarx hisoblash va sotish bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari;</p> <p>- xodimlar bilan mehnatga xaq to'lash bo'yicha muomalalar auditingi uslubini ishlab chiqish;</p> <p>- muammoni hal qilishning ustuvorligini aniqlash;</p> <p>- pul mablag'lari harakati bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubidan samarali foydalanish;</p> <p>- Auditorlik tekshiruv natijalari bo'yicha auditorlik hisoboti va xulosasini tayyorlash <i>qobiliyatiga ega bo'lishi lozim (mulkak).</i></p>
Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	

M1	Moliyaviy menejmentning kontseptual asoslari
M2	Moliyaviy menejmentni tashkil etish mexanizmi va korxonalarda tashkiliy xususiyatlari
M3	O'zbekiston Respublikasida moliyaviy nazorat tizimi va unda auditing tuzilishi o'rini
M4	Asosiy vositalar harakati bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari
M5	Nomoddiy aktivlar harakati bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari
M6	Uzoq muddatli investitsiyalar bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari
M7	Tovar-moddiy zaxiralari harakati bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari
M8	Mahsulot (ish, xizmat)lar ishlab chiqarish, tanarx hisoblash va sotish bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari
M9	Xodimlar bilan mehnatga xaq to'lash bo'yicha muomalalar auditingi uslubiy muammolari
M10	Pul mablag'lari harakati bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari
M11	Hisob-kitob, kredit va boshqa qarzar bo'yicha muomalalar auditingi uslubiy muammolari
M12	Korxonalar ustav, qo'shilgan va rezerv kapitali auditingi uslubiy muammolari
M13	Eksport-import va valyuta muomalalari auditi
M14	Auditorlik tekshiruv natijalari bo'yicha auditorlik hisoboti va xulosasini tayyorlash
M15	Operatsion audit asoslari va ekologik auditni tashkil qilish.
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Moliyaviy menejmentning kontseptual asoslari
A2	Moliyaviy menejmentni tashkil etish mexanizmi va korxonalarda tashkiliy xususiyatlari
A3	O'zbekiston Respublikasida moliyaviy nazorat tizimi va unda auditing tuzilishi o'rini
A4	Asosiy vositalar harakati bilan bog'liq muomalalar auditingi uslubiy muammolari

A5	Nomoddii aktivlar harakati bilan bog'liq muomalalar auditing uslubii muammolari
A6	Uzoq muddatli investitsiyalar bilan bog'liq muomalalar auditing uslubii muammolari
A7	Tovar-moddii zaxiralari harakati bilan bog'liq muomalalar auditing uslubii muammolari
A8	Mahsulot (ish, xizmat)lar ishlab chiqarish, tannarx hisoblash va sotish bilan bog'liq muomalalar auditing uslubii muammolari
A9	Xodimlar bilan mehnatga xaq to'lash bo'yicha muomalalar auditing uslubii
A10	Pul mablag'lari harakati bilan bog'liq muomalalar auditing uslubii
A11	Hisob-kitob, kredit va boshqa qarzar bo'yicha muomalalar auditing uslubii
A12	Korxonaga ustav, qo'shilgan va rezerv kapitali auditing uslubii muammolari
A13	Ekspor-import va valyuta muomalalar auditing
A14	Auditorlik tekshiruv natijalari bo'yicha auditorlik hisoboti va xulosasini tayyorlash
A15	Operatsion audit asoslari va ekologik auditni tashkil qilish.

Mustaqil ta'lim (MT)	
1	Fan mavzularidan kelib chiqib tezis va maqola yozish.
2	Vaziyati masalalar (keyslar) tuzish
3	Berilgan manbalarni tahlil qilish
4	Korrelyatsion-regression tahlil xususiyatlarini hisoblashga doir amaliy masalar yechimini topish
5	Amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy ishlarini bajarish
6	Milliy daromad va milliy hisoblar tizimidagi foydalanish mavzusida taqdimot tayyorlash va himoya qilish
	Jami
	90

Asosiy adabiyotlar	
1.	Mamatkulov M.Sh., Babadjanov A.M., Axmedov A.K. Ichki audit. Darslik. – T.:TIOXMMI. "Iqtisod-Moliya", 2021- 194 b.
2.	To'ychiyev A va boshqalar., Byudjet hisobi. Darslik. - T.: TMI. "ZEBO PRINT", 2021-352 b.
3.	Ostonaqllov M Byudjet hisobi. Darslik. - T.: TMI. "NIHOL PRINT", 2022-332 b.
4	Hamdamov B.K. va Ostonokulov A.A. Byudjet nazorati. O'quv qo'llanma. "IQTISOD MOLLIYA". – T.: 2018. 318 b.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. 2020-yil 24-fevralda PQ-4611.
2.	Axmedjanov K.B. Ichki audit. O'quv qo'llanma. –T.:Iqtisodiyot, 2019.- 240 b.
Axborot manbalarini	
1.	http://www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali
2.	http://www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi qonunlari bazasi sayti
3.	http://www.imv.uz – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi sayti
4.	http://www.soliq.uz – O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi sayti
5.	https://www.sciencedirect.com – Science Direct Elsevier – ilmiy xalqaro axborot bazasi
6.	http://www.ziyounet.uz – Jamoat axborot ta'lim tarmog'i sayti
7.	http://www.norma.uz – "Norma hankor" MChJ sayti

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsifa etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olish;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olish.

- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- bayon qilish ravon bo'limasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorlarlik ko'rimagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'limasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Talabalar bilimni baholash

Ushbu fan (modul) bo'yicha talabalar bilimni baholash semestr davomida o'quv materiallarini (testlar va yozma ishlar) bajarishga asoslanadi. Dars davomida talabalar 100 ballik tizimda baholanadi. Shundan, talabning dars mashg'ulotlaridagi ishtiroki, mustaqil ishlar va joriy natijalar uchun 20 ball, oraliq

nazorat uchun 30 ball, yakuniy nazorat uchun 50 ball beriladi. Yakuniy nazorat yozma shaklda amalga oshiriladi. Joriy, oraliq va nazorat vazifalari quyidagicha taqsimlanadi:

TALABALAR BILIMINI BAHOLASH TARTIBI

Reytingni baholash turlari	Maks . ball	Bajariladigan topshiriqlar	Topshiriqlarni bajarilish muddati*
joriy nazorat, shundan	20	O'quv jarayonining jadvali bo'yicha talabning dars jadvaliga muvofiq ma'ruza, seminar, amaliy mashg'ulot, laboratoriya mashg'ulotlarida ishtirok etishi. Talabalarining dars mashg'ulotlariga ishtirok etishlari majburiy hisoblanadi va talablarining dars mashg'ulotlariga ishtiroki rag'batlantiriladi.	Fanning dars jadvalidagi auditoriya vaqtiga mos holda
- Dars mashg'ulotlaridagi i ishtiroki	4	fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda, amaliy mashg'ulotlarda og'zaki so'rov, test o'tkazish, suhbat, nazorat ishi, keys stadi, kazus yoki loyiha, kurs ishi, uy vazifalarini bajarishi	Fanning dars jadvalidagi auditoriya vaqtiga mos holda
- Amaliy mashg'ulotlardagi faolligi	4	talabalar mustaqil ishlari bo'yicha berilgan savollar bo'yicha esse, konspekt tayyorlaydi va amaliy mashg'ulotlardagi muzokaralarda ishtirok etishi talab etiladi	Har bir mavzu bo'yicha berilgan topshiriqlarni bajarish
- Mustaqil ta'lim	12		
Oraliq nazorat, shundan	30	Tasdiqlangan jadval asosida	
Oraliq nazorat, shundan	30	Tasdiqlangan jadval asosida test nazorati o'tkaziladi. (30 ta savoldan iborat test	Dars hajmining 85-90% ni o'tgandan so'ng

		topshiriqlari uchun 1 ballidan jami 30 ball.) Testning 60% (18 ta savol) savollari mustaqil ta'lim topshiriqlaridan iborat bo'ladi.	
Yakuniy nazorat	50	Tasdiqlangan jadval asosida	O'quv bo'limi tomonidan tasdiqlangan muddatlarda
Mustaqil ta'lim	30	Tanlab olingan mustaqil ish mavzularidan kichik guruhlarda tarkibi (5-6 nafar talabada mavzu bo'yicha taqdimot tayyorlash va uni himoya qilish	Dars mashg'ulotlarining 70-80% o'tilgandan so'ng
Yakuniy nazorat	20	Yozma ish shaklda o'tkazilsa: (5 ta savol, 4 ballidan: jami 20 ball) auditoriya soati va mustaqil ta'lim topshiriqlari mavzulari bo'yicha <i>Test shaklda o'tkazilsa:</i> auditoriya soati va mustaqil ta'lim topshiriqlari mavzulari bo'yicha 30 ta testni bajarish	O'quv bo'limi va dekanat tomonidan tasdiqlangan muddatlarda
Jami	100		

Talabaning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy balli har bir nazorat turidan belgilangan qoidalariga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$YAB=DI+JN+ON+YaN$$

bu yerda: DI – dars mashg'ulotlaridagi ishtirok; JN – joriy nazorat; ON – oraliq nazorat; YaN – yakuniy nazorat.

Eslatma: dars mashg'ulotlaridagi ishtirok, joriy nazorat va oraliq nazoratlar uchun ajratilgan jami ballar (50 ball)ning kamida 60 foizini to'play olmagan talabaning yakuniy nazoratga kirishiga ruxsat berilmaydi.

JN (20 ball) ballar konvertatsiyasi

Baho	Ball	O'zlashtirish
"5"	18-20	90-100%
"4"	14-17	70-89,9%
"3"	12-13	60-69,9%
"2"	0-11	0-59,9%

ON mezon (30 ball) ballar konvertatsiyasi

Baho	Ball	O'zlashtirish
"5"	27-30	90-100%
"4"	21-26	70-89,9%
"3"	18-20	60-69,9%
"2"	0-17	0-59,9%

YaN (50 ball) ballar konvertatsiyasi

Baho	ball	o'zlashtirish
"5"	45-50	90-100%
"4"	35-44	70-89,9%
"3"	30-34	60-69,9%
"2"	0-29	0-59,9%

Talabalar o'zlashtirishini baholash tizimlarini qiyosiy taqqoslash

JADVALI

"S" bahollik tizimi	Yevropa kredit transfer tizimi (ECTS-European Credit Transfer System)	"100" ballik shkala (%)
"5"(a'lo)	"A"	90 — 100
"4"(yaxshi)	"B"	70 — 89,9
	"C"	
"3"(qoniqarli)	"D"	60 — 69,9